

Roomalaiskirjeen selitys 25

Room. 9:30–10:4

Israel ja Jumalan vanhurskaus

Tähän mennessä Paavali on Roomalaiskirjeessään esittänyt pääasiat siitä, kuinka ihmisestä tulee Jumalalle kelpaava. Se ei tapahdu yrittämällä noudattaa Jumalan lakia. Se tapahtuu, kun ihminen uskoo Jeesukseen ja hänen tekemäänsä syntien sovitukseseen.

Luvun 9 alussa Paavali aloitti uuden teeman käsittelyn: Sen, miten Jeesuksessa ihmiskunnalle tullut pelatusus suhtautuu juutalaisiin, Jumalan omaisuuskansaan. Hän tulee siihen johtopäätökseen, että myös juutalaisten kohdalla Jeesukseen uskomisen on se, mikä tekee ihmisestä Jumalan kansan jäsenen.

Pakanoiden hengellinen lottovoitto

Viime kerralla kuulimme, kuinka Paavalin mukaan jo Vanhassa testamentissa on ennustettu, että vain harvat Israelin kansan jäsenet tulisivat uskomaan Jeesukseen Jumalan lähettämänä Vapahtajana. Tästä lähdemme nyt liikkeelle.

Mitä tämä siis merkitsee? Sitä, että vieraat kansat, jotka eivät tavoitelleet vanhurskautta, ovat saaneet sen, nimittäin uskon vanhurskauden. Sen sijaan Israel, joka tavoitteli vanhurskautta lakia noudattamalla, ei sitä saavuttanut (Room 9:30–31).

Tämän luentosarjan alkupuolella olemme käsitelleet vanhurskautta aika perusteellisesti. Olemme oppineet, että ”vanhurskas” tarkoittaa ”Jumalalle kelpaavaa”. ”Vanhurskaus” on vastaava substantiivi. Se tarkoittaa sitä, minkä varassa ja minkä perusteella ihmisestä tulee Jumalalle kelpaava. Ja minkä varassa hän säilyy ja pysyy Jumalalle kelpaavana.

Pakanat eli ei-juutalaisiin kansoihin kuuluvat ovat Paavalin mukaan saavuttaneet Jumalalle kelpaavuuden. Tällä hän tarkoittaa tietenkin niitä pakanakristittyjä, jotka ovat uskoneet ilosanoman Jeesuksesta. Silloin heistä on uskonsa perusteella tullut vanhurskaita. He ovat saaneet omakseen Jeesuksessa olevan syntien anteeksiantamuksen. Näin heistä on poistunut se, mikä tuhoaa vanhurskauden: synnin tuoma syyllisyys. Lisäksi he ovat saaneet omakseen Jeesuksen pyhyiden ja vanhurskauden. Siitä johtuu heidän Jumalalle kelpaamisensa. Aivan niin kuin Paavali on edellä opettanut:

Mutta nyt Jumalan vanhurskaus, josta laki ja profeetat todistavat, on ilmoitettu ilman lakia, se Jumalan vanhurskaus, joka uskon kautta Jeesukseen Kristukseen tulee kaikkiin ja kaikille, jotka uskovat; sillä ei ole yhtään erotusta. Sillä kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa (Room 3:21–24)

Edellä lainatussa kohdassa Paavali sanoi, että ”vieraat kansat eivät tavoitelleet vanhurskautta”. Se tarkoittaa, että eivät pakanakansat ainakaan noin yleisesti pyrkineet tuntemaan Luojaa ja elämään hänen yhteydessään hänelle mieluisalla tavalla.

Mutta ihme kyllä, tuo ei haitannut. Kun Paavali julisti evankeliumia Jeesuksessa, tuossa evankeliumissa itsessään oli voima, joka saattoi uudistaa kuulijansa, luoda häneen uskon ja elävän Jumala-suhteen. Ihan riippumatta siitä, miten paljon tai miten vähän kuulija ponnisteli tullakseen eettiseksi. Tästä hän Paavali kirjoitti kirjeensä alussa näin:

Sillä minä en häpeä evankeliumia; sillä se on Jumalan voima, itsekullekin uskovalle pelastukseksi, juutalaiselle ensin, sitten myös kreikkalaiselle. Sillä siinä Jumalan vanhurskaus ilmestyy uskosta uskoon, niinkuin kirjoitettu on: "Vanhurskas on elävä uskosta". (Room 1:16–17)

Näin siis pakanoilta oli sattunut mieletön hengellinen lottovoitto. He olivat saaneet ilmaiseksi, Jeesuksen ja uskon voimasta omakseen täydellisen Jumalalle kelpaamisen.

Juutalaisten paha kompastuminen

Sen sijaan Israel, joka tavoitteli vanhurskautta lakia noudattamalla, ei sitä saavuttanut. Miksi ei? Siksi, että israelilaiset eivät lähteneet uskon tielle vaan tekojen. He ovat kompastuneet siihen kiveen, josta on kirjoitettu: "Minä asetan Siioniin kiven, johon he kompastuvat, kallion, johon he loukkaavat itsensä. Mutta joka häneen uskoo, ei joudu häpeään." (Room. 9:30–33)

Useimpien juutalaisten tilanne oli pakanakristittyjä paljon huonompi. He eivät olleet lähteneet Jeesukseen uskomisen tielle. Heillä oli kulttuuriperintönä saatu Mooseksen laki. Niinpä he tavoittelivat Jumalalle kelpaamista sen avulla. Mutta ei kukaan voi sellaista saavuttaa. Yksikään syntinen ei voi täyttää Jumalan lain vaatimusta.

Mutta juuri tuossa he toteuttivat Jumalan Vanhan testamentin profeettojen suulla Messiaasta lausuman ennustuksen: "Minä asetan Siioniin kiven, johon he kompastuvat, kallion, johon he loukkaavat itsensä."

Juutalaiset loukkasivat itsensä Jeesus -kiveen seuraavassa mielessä: Jeesus on syntisten vapahtaja. Kun joku hyväksyy hänet vapahtajakseen, se merkitsee sitä, että hänen oma vanhurskautensa, hänen oma lain noudattamiseen perustuva Jumalalle kelpaaminen, se joutuu häpeään. Jeesukseen uskovan on nimittäin tunnustettava, että hän tarvitsee syntisten vapahtajaa. Hänen on myönnettävä, että omilla yrityksillä noudattaa Jumalan lakia ei kykene tulemaan Jumalalle kelpaavaksi.

Eikä tavallinen juutalainen sellaista voi myöntää. Hänen koko elämänsähän on suuntautunut yritykseen kelvata Jumalalle Mooseksen lain kautta. Siksi hän suuttuu koko ajatukseen, että Nasaretin Jeesus olisi hänen syntiensä sovitus, hänen vanhurskautensa.

Paavalin tapaus

Tätä ristiriitaa voi miettiä vaikkapa Paavalin itsensä tuntemusten kautta. Filippiläiskirjeessä hän kirjoittaa näin:

Mutta mikä minulle oli voitto, sen minä olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi. Niinpä minä todella luen kaikki tappioksi tuon ylen kalliin, Kristuksen Jeesuksen, minun Herrani, tuntemisen rinnalla, sillä hänen tähtensä minä olen menettänyt kaikki

ja pidän sen roskana - että voitaisin omakseni Kristuksen ja minun havaittaisiin olevan hänessä ja omistavan, ei omaa vanhurskautta, sitä, joka laista tulee, vaan sen, joka tulee Kristuksen uskon kautta, sen vanhurskauden, joka tulee Jumalasta uskon perusteella (Fil. 3:7–9)

Paavalin mukaan juutalaisten loukkaantuminen loukkauskiveen johtuu siitä, että he eivät voi ”heittää roskana menemään” omaa vanhurskauttaan. Siksi he vihaavat Jeesusta, joka on nimenomaan syntisten vapahtaja, joka sanoi: ”En minä ole tullut kutsumaan vanhurskaita vaan syntisiä.”

Asian voi yleistää

Näin käy muuten jokaiselle, joka ei usko Jeesukseen omana vapahtajanaan. Hän loukkaantuu siihen, että hänenkin pitäisi muka nöyrytyä tarvitsemaan ilmaista syntien anteeksiantamusta.

Toisaalta taas jokainen, joka uskoo Jeesukseen, ”ei joudu häpeään”. Se tarkoittaa, että hän saa syntinsä anteeksi armosta, hän saa itselleen Jeesuksen vanhurskauden ja hänestä tulee Jumalalle kelpaava. Ihan riippumatta siitä, miten eettinen tai epäeettinen hän itsessään on.

Tämä on sitä, mistä Jeesus sanoi fariseuksille näin: ”Totisesti, portot ja publikaanit menevät ennen teitä taivasten valtakuntaan.” Prostituoiduilla ja talousrikollisilla kun ei ollut enää mahdollisuuksia turvautua omaan kunnollisuuteensa. Siksi he lähtivät Jeesuksen matkaan. Ja he saivat häneltä omakseen uskosta tulevan vanhurskauden, jota kunnolliset fariseukset turhaan etsivät Jumalan lain noudattamisyrityksistään.

Paavali puolustaa juutalaisia

Veljet, minä toivon sydämestäni ja rukoilen Jumalaa, että he pelastuisivat. Voin todistaa, että he ovat täynnä intoa Jumalan puolesta, mutta heiltä puuttuu ymmärrys. He eivät tiedä, mitä Jumalan vanhurskaus on, ja yrittäessään pystyttää omaa vanhurskauttaan he eivät ole alistuneet siihen vanhurskauteen, joka tulee Jumalalta. (Room. 10:1–3)

Paavali on edellä puhunut hyvin kovia ja rankkoja sanoja omaa kansaansa, juutalaisia vastaan. Siksi hänen piti uudelleen vakuuttaa, että se ei johtunut vihasta. Hän rakasti kansaansa. Tästä hän on edellä sanonut jopa näin: ”Minulla on sydämessäni raskas suru ja lakkaamaton tuska. Toivoisin suorastaan, että itse olisin kirottu ja erotettu Kristuksen yhteydestä, jos se vain auttaisi veljiäni, oman kansani jäseniä.” (Room. 9:2–3)

Koska rakasti kansaansa, Paavali myös puolusti heitä: ”Voin vakuuttaa, että he ovat täynnä intoa Jumalan puolesta.”

Tuo piti varmasti paikkansa. Ajateltakoon vaikka sitä, miten israelin kansa oli vuosisatojen ajan kestänyt vainoa pakanallisten vallanpitäjien sorron alla. Nämä olivat kaikki mahdollisin tavoin yrittäneet tuhota heidän kulttuurinsa ja uskontonsa. Tempeli oli tuhottu ja kun se saatiin lopulta uudelleen rakennettua, uudet vallanpitäjät häpäisivät sen uhraamalla sen päällä sikoja. Kaiken

tällaisen keskellä juutalaiset olivat säilyttäneet monoteismin ja pyhät kirjansa, suostuen mihin tahansa kidutuksiin mieluummin kuin että olisivat luopuneet uskonnostaan.

Oikea tieto puuttui

Tuo kaikki intoilu uskonnon asioissa oli kuitenkin Paavalin mielestä ollut turhaa. Miksi? Koska juutalaisilta oli puuttunut ymmärrys. Tai niin kuin vanha käännös sanoo sanatarkemmin:

Sillä minä todistan heistä, että heillä on kiivaus Jumalan puolesta, mutta ei taidon mukaan (Room 10:2)

Tuo ”taidon” tai pikemminkin ”oikea tiedon” (*epignosis*) puute tarkoittaa sitä, että juutalaiset eivät tahtoneet oppia tuntemaan Jumalaa oikein. Hekin olivat perisyntien alaisia ja siksi sisimmässään Jumalan vihollisia. He eivät olleet omaksuneet heidän kulttuurissaan heille annettua jumalatuntemusta henkilökohtaisella tasolla.

Miten tuo tarkemmin ottaen näkyi? Se näkyi Paavalij mukaan siten, että ”he eivät tiedä, mitä Jumalan vanhurskaus on, ja yrittäessään pystyttää omaa vanhurskauttaan he eivät ole alistuneet siihen vanhurskauteen, joka tulee Jumalalta.”

Paavalihan opetti, että Jumala oli jo Aabrahamin ja muiden patriarkkojen tapauksessa opettanut kansalleen, mitä Jumalan vanhurskaus on. Että Jumala on valmistanut ja luvannut sen vanhurskauden ja että se saadaan uskomalla Messiaaseen. Tästähän puhuu vaikkapa Jesajan kirjan luku 53

Herra näki hyväksi, että hänet ruhjottiin, että hänet lävistettiin. Mutta kun hän antoi itsensä sovitusuhriksi, hän saa nähdä sukunsa jatkuvan, hän elää kauan, ja Herran tahto täyttyy hänen kauttaan. Ahdistuksensa jälkeen hän näkee valon, ja Jumalan tunteminen ravitsee hänet. Minun vanhurskas palvelijani tekee vanhurskaiksi monet, heidän pahat tekonsa hän kantaa. (Jes. 53:10–11)

Koska juutalaiset olivat saman perisyntien turmelemia kuin muutkin ihmiset, he eivät ainakaan yleisesti hyväksyneet itselleen Messiaan heille hankkimaa vanhurskautta. He huusivat vapaaksi mieluummin murhamies Barabbaan kuin viattoman Jeesuksen, jonka he vaativat tapettavaksi.

Niin vastenmielinen heille oli Jumalan lähettämä Vapahtaja. Miksi? Siksi, että hänen hyväksyminen olisi merkinnyt luopumista omasta vanhurskaudesta. Koska he eivät mistään hinnasta luopua siitä, he eivät myöskään voineet alistua hyväksymään Jumalan heille valmistamaa vanhurskautta.

Kristus on lain loppu

Tämän jakson lopuksi Paavali esittää yleisen hengellisen elämän periaatteen:

Sillä Kristus on lain loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo. (Room. 10:4)

Laki tarkoittaa Jumalan kymmentä käskyä, Jumalan pyhää vaatimusta siitä, millainen ihmisen pitää hänne edessään olla. Se on ankara vaatimus.

Mutta nyt tuo laki on saavuttanut täyttymisensä Jeesuksessa. Se on tapahtunut ainakin kolmella tavalla.

- 1) Jeesus on kärsinyt ristinkuolemassaan sen rangaistuksen, jonka laki vaatii Jumalan tahdon rikkojille.
- 2) Jeesus eli ihmiselämän, jossa hän oli loppuun asti kuuliainen Jumalan tahdolle eikä tehnyt syntiä. Näin hän täytti ihmisenä Jumalan lain meidän ihmisten puolesta.
- 3) Jeesus nousi kuolleista ja voitti tällä tavalla sen syytöksen ja tuomion, joka uhkaa Jumalan tahdon rikkonutta ihmiskuntaa. Hän osoitti, että lain rikkomisen tuoma syyllisyys oli voitettu.

Kun Jeesus nyt on täyttänyt Jumalan lain ainakin noilla kolmella tavalla, se merkitsee lain loppua. Jumalan lailla ei ole enää mitään sanottavaa. Jumalan laki on saanut sen, mitä se vaatii. ´

Siksi se ei enää vaadi mitään muuta. Nimittäin siltä, joka pyrkii Jumalalle kelpaavaksi Jeesuksen kautta, uskomalla häneen. Sellaiselle ihmiselle lailla ei ole enää mitään sanottavaa. Se on loppunut. Se on ”täytetty”, niin kuin Jeesus huokasi kuollessaan.

Siksi Paavali sanoi: ”Kristus on lain loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo”. Kun uskot Jeesukseen, saat omaksesi Jeesuksessa olevan lain täyttymisen. Ja niin sinusta tulee Jumalalle kelpaava ja pysyt sellaisena.

Silti lailla on vielä merkitystä

On tietenkin selvää, että tämä koskee Jumalan lakia vain yhdessä merkityksessä. Eli siinä, miten ihmisestä tulee vanhurskas eli Jumalalle kelpaava.

Mutta jossain toisessa mielessä Jumalan laki pysyy kyllä voimassa. Jumalan laki on esimerkiksi yhteiskunnallisen lainsäädännön perusta. Jos tapat tai varastat, niin yhteiskunta rankaisee siitä ja tekee niin Jumalan tahdosta. Jumala haluaa nimittäin varjella ihmisiä tuhoamasta toisiaan, ja tekee sen mm. laillaan.

Toisaalta laki pysyy voimassa siinäkin mielessä, että se nuhtelee meitä synneistä. Niin kuin Paavali aiemmin opetti: ”Lain kautta tulee synnin tunto”. Ei lakia ole koskaan kumottu. Kun teet syntiä, Jumalan lain tehtävänä on pysäyttää sinut, ottaa sinut kiinni, syyttää sinua. Näin voit katua ja palata takaisin Jumalan luo, uskomaan Jeesukseen ja saamaan rikkomuksesi anteeksi ja tulemaan taas Jumalalle kelpaavaksi Jeesuksen hankkiman vanhurskauden avulla.

Ja siinä miten se tapahtuu, siinä ei tarvita lakia lainkaan. Siksi Paavali sanoi: ”Kristus on lain loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo.”